

4 ผลงานดีๆ เพื่อสุขภาพคนไทย

องค์การยูเนสโกถวายราชสดุดีในหลวงรัชกาลที่ 9

เมื่อวันที่ 26 กันยายน 2560 องค์การการศึกษา วิทยาศาสตร์ และวัฒนธรรมแห่งสหประชาชาติ หรือองค์การยูเนสโก (UNESCO) และตัวแทนจากนานาชาติ ได้ถวายราชสดุดี เทิดพระเกียรติพระบาทสมเด็จพระปรมินทรมหาภูมิพลอดุลยเดชบรมนาถบพิตร รัชกาลที่ 9 ณ เวทีประชุมสันติภาพนานาชาติที่กรุงปารีส โดยนางอิริน่า โบโควา ผู้อำนวยการใหญ่ยูเนสโก ได้ถวายราชสดุดีเทิดพระเกียรติ ในหลวง รัชกาลที่ 9 ว่าทรงเป็นมหากษัตริย์นักพัฒนา ที่ทรงส่งเสริมการเรียนรู้ตลอดชีวิต ไม่ว่าจะเป็นเรื่องเศรษฐกิจพอเพียงที่นำไปสู่การพัฒนาอย่างยั่งยืน และทรงส่งเสริมให้ทุกคนมีคุณภาพชีวิตที่ดี โดยยูเนสโกมีความมุ่งมั่นที่จะสานต่อพระราชปณิธานของรัชกาลที่ 9 โดยเฉพาะในเรื่อง การศึกษาที่ทั่วถึงซึ่งจะทำให้ทุกคนมีคุณภาพชีวิตที่ดีขึ้น

ทั้งนี้องค์การพระพุทธศาสนิกสัมพันธ์แห่งโลก (พ.ส.ล.) ร่วมกับสถานเอกอัครราชทูตไทยประจำกรุงปารีส และสำนักงานผู้แทนถาวรไทยประจำยูเนสโก ได้จัดการประชุมสันติภาพนานาชาติ 2017 (International World Peace) ในหัวข้อ “การสร้างสันติภาพในสังคมอย่างยั่งยืน: มรดกของพระบาทสมเด็จพระปรมินทรมหาภูมิพลอดุลยเดช” ระหว่างวันที่ 26-28 กันยายน 2560 ที่สำนักงานใหญ่ยูเนสโก กรุงปารีส โดยผู้อำนวยการใหญ่ของยูเนสโก และนายไมเคิล วอป ประธานกรรมการบริหารยูเนสโก พร้อมกับตัวแทนผู้แทนถาวรจากนานาชาติ รวมทั้งตัวแทนผู้นำพระพุทธศาสนาจากประเทศต่างๆ และประธานองค์การพระพุทธศาสนิกสัมพันธ์แห่งโลก ได้กล่าวถวายราชสดุดีและ

แสดงความอาลัยแด่พระบาทสมเด็จพระปรมินทรมหาภูมิพลอดุลยเดช เพื่อเป็นการถวายพระเกียรติด้วยการถวายราชสักการะในเวทีนานาชาติ

นางอิริน่า โบโควา ได้กล่าวถึงพระราชกรณียกิจและแนวคิดของพระบาทสมเด็จพระปรมินทรมหาภูมิพลอดุลยเดชบรมนาถบพิตร เกี่ยวกับการพัฒนาอันมีประชาชนเป็นศูนย์กลาง ซึ่งสอดคล้องกับความสำคัญของการบรรลุเป้าหมายการพัฒนาอย่างยั่งยืนในปี 2573 ของยูเนสโก และกล่าวว่าปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงมีคุณูปการอย่างยิ่งต่อการเปลี่ยนแปลงทางสังคมและเศรษฐกิจในปัจจุบัน เป็นการเปลี่ยนแปลงในระดับโลก ไม่ใช่เฉพาะในประเทศไทยเท่านั้น แนวคิดนั้นมีความทันสมัยอยู่ตลอดเวลา เหมาะสมกับการพัฒนาในยุคศตวรรษที่ 21 มีการพัฒนามนุษย์ ช่วยเสริมศักยภาพแก่ผู้ที่ด้อยกว่าเพื่อมุ่งไปสู่แนวทางของความเท่าเทียมทางสังคมในรูปแบบที่ยั่งยืน ทำให้แนวทางดังกล่าวสอดคล้องกับการพัฒนาที่ยั่งยืนของยูเนสโก รวมถึงการปกป้องศักดิ์ศรีความเป็นมนุษย์และปกป้องโลก นอกจากนี้ นางอิริน่า โบโควา ยังได้ยกย่องพระองค์ว่าเป็นครูของประชาชน เพราะพระองค์ท่านทรงชี้แนะในเรื่องการศึกษาสู่พัฒนาการที่เรียนรู้คิด และแสดงออกตามความสามารถของบุคคล ไม่ใช่แค่การเรียนรู้เพื่อเขียนอ่านและคำนวณ แต่ต้องหมายรวมถึงองค์ความรู้ด้านวัฒนธรรมและความหลากหลาย การศึกษาต้องช่วยเสริมศักยภาพให้ผู้เรียนพัฒนาไปสู่การเป็นพลเมืองโลก มีส่วนร่วมในสังคมของตน และเปิดกว้างสู่โลกภายนอก และนี่คือบทบาทของการศึกษาในศตวรรษที่ 21

WHO ชื่นชมระบบหลักประกันสุขภาพไทย ที่สามารถให้บริการล้างไตที่บ้าน

เมื่อวันที่ 2 กุมภาพันธ์ 2561 นายทีโดรส อัดฮานอม (Tedros Adhanom) ผู้อำนวยการใหญ่องค์การอนามัยโลก และคณะได้เข้าเยี่ยมคารวะนายกรัฐมนตรี ในโอกาสเยือนไทย เพื่อเข้าร่วมการประชุมนานาชาติรางวัลสมเด็จพระเจ้าฟ้ามหิตล (Prince Mahidol Award Conference: PMAC) ประจำปี 2561 และกล่าวชื่นชมไทยที่มีบทบาทในประเด็นสุขภาพโลกอย่างแข็งขัน โดยเฉพาะความสำเร็จในการยุติปัญหาการถ่ายทอดเชื้อเอชไอวีและกามโรคจากแม่สู่ลูก หลักประกันสุขภาพถ้วนหน้า และโรคเท้าช้าง รวมทั้งชื่นชมนโยบายของรัฐบาลที่สนับสนุนให้ภาคประชาสังคมมีส่วนร่วมในการส่งเสริมให้ประชาชนสามารถเข้าถึงบริการด้านสุขภาพได้อย่างทั่วถึง ซึ่งสามารถช่วยลดความเหลื่อมล้ำในสังคมได้อย่างแท้จริง

ในโอกาสเยือนประเทศไทย นายทีโดรส อัดฮานอม ได้ลงพื้นที่ ซอยพระเจน ชุมชนบ่อนไก่ แขวงลุมพินี เขตปทุมวัน กรุงเทพฯ เพื่อเยี่ยมบ้านผู้ป่วยล้างไตช่องท้อง และได้แสดงความเห็นว่า ตนได้รับแรงบันดาลใจที่สำคัญว่า ผู้ป่วยในประเทศไทยได้รับบริการสาธารณสุขที่ดี โดยไม่มีอุปสรรคทางการเงินมาขวางกั้น เพราะมีรัฐบาลให้การสนับสนุน เมื่อตนถามผู้ป่วยล้างไตช่องท้องท่านนี้ว่าจะเกิดอะไรขึ้นหากรัฐบาลไม่สนับสนุน เขาตอบว่าเราก็แค่รอความตายเท่านั้น สิ่งนี้แสดงให้เห็นว่าระบบหลักประกันสุขภาพถ้วนหน้าได้ทำลายกำแพงด้านการเงินลงได้ ซึ่งเป็นสิ่งที่สำคัญของระบบนี้ นั่นคือไม่ให้อุปสรรคของการเข้าถึงการรักษาพยาบาลของประชาชน โดยที่นี้หมอและพยาบาลสามารถฝึกอบรมผู้ป่วย ครอบครัว และชุมชนให้ทำหน้าที่ดูแลรักษาตัวเองได้ ผู้ป่วยสามารถ

ล้างไตเองได้ที่บ้าน โดยมีญาติและชุมชนคอยช่วยเหลือในรูปแบบอาสาสมัครสาธารณสุข เป็นการขยายบริการลงไปที่บ้าน สิ่งนี้ทำให้ระบบหลักประกันสุขภาพของไทยมีความยั่งยืน เพราะการรักษาไม่ใช่แค่เรื่องของแพทย์หรือบุคลากรสาธารณสุขเท่านั้น แต่ต้องทำให้ญาติและชุมชนเข้ามามีส่วนร่วมในการดูแลผู้ป่วยด้วย นับเป็นต้นแบบที่น่าสนใจที่ไทยสามารถเป็นแหล่งเรียนรู้ให้ประเทศอื่นๆ ได้

สำหรับการล้างไตผ่านช่องท้องในผู้ป่วยไตวายเรื้อรังระยะสุดท้าย ประเทศไทยเริ่มมีมาตั้งแต่ปี 2555 ขณะนั้นยังเป็นการล้างไตโดยใช้น้ำยาล้างไตในบรรจุภัณฑ์แบบขวด ไม่ได้เป็นถุงน้ำยาล้างไตที่เป็นมาตรฐานอย่างในปัจจุบัน ทำให้ผลการรักษาไม่ดีเท่าที่ควร มีการติดเชื้อค่อนข้างมาก แต่หลังจากมีการนำน้ำยาล้างไตที่บรรจุภัณฑ์แบบถุงตามมาตรฐานสากลมาใช้ ประกอบกับมีการพัฒนาอุปกรณ์และเทคนิคการล้างไตผ่านช่องท้องอย่างต่อเนื่อง ทำให้การล้างไตผ่านช่องท้องได้ผลดี การที่สำนักงานหลักประกันสุขภาพแห่งชาติกำหนดนโยบายล้างไตผ่านช่องท้องเป็นทางเลือกแรก (CAPD First Policy) ช่วยให้ผู้ป่วยไตวายเรื้อรังระยะสุดท้ายสามารถเข้าถึงการรักษาได้อย่างทั่วถึง โดยเฉพาะผู้ป่วยที่อยู่ห่างไกลในต่างจังหวัด ถิ่นทุรกันดาร การคมนาคมไม่สะดวก ปัจจุบันในประเทศไทยมีผู้รักษาด้วยการล้างไตทางช่องท้องแล้วกว่า 20,000 ราย และมีอัตราเพิ่มขึ้นทุกปี จนในปัจจุบันพบว่าผู้ป่วยใหม่ที่เข้ารับล้างไตทางช่องท้องมีปริมาณใกล้เคียงกับผู้ป่วยใหม่ที่ได้รับการฟอกเลือดด้วยเครื่องไตเทียม โดยผู้ป่วยล้างไตทางช่องท้องด้วยตัวเองที่บ้านหลายคนอยู่มีสุขภาพดี มีคุณภาพชีวิตที่ดีขึ้น และไม่ต้องเดินทางมาโรงพยาบาลบ่อยๆ

ยกย่องไทยประเทศชั้นนำแก้โรคไม่ติดต่อเรื้อรัง (NCDs)

องค์การอนามัยโลก (WHO) ได้ออกรายงานผลการติดตามความคืบหน้าในการดำเนินงานป้องกันและควบคุมโรคไม่ติดต่อ (Non-Communicable Diseases หรือ NCDs) ของประเทศต่างๆ ในปี 2560 (NCDs Progress Monitor 2017) รายงานว่า ไทยมีการดำเนินการป้องกันและควบคุมโรค NCDs ที่บรรลุผลแล้ว 12 ข้อ จาก 19 ข้อ สูงติดอันดับ 1 ใน 10 ของโลก จากทั้งหมด 191 ประเทศ และเป็นประเทศที่บรรลุผลในการดำเนินการสูงสุดอันดับ 1 ในทวีปเอเชีย และภูมิภาคอาเซียน โดยเป้าหมายในการติดตามความคืบหน้าที่ประเทศดำเนินการบรรลุผลแล้ว ได้แก่ การตั้งเป้าหมายและตัวชี้วัด NCDs ในระดับชาติ มีระบบการเก็บรวบรวมข้อมูลที่น่าเชื่อถือ มีแบบสำรวจสุขภาพทุก 5 ปี มียุทธศาสตร์และแผนปฏิบัติการ NCDs แบบพหุภาคีในระดับชาติ การผลักดันกฎหมายที่เกี่ยวข้องกับยาสูบ แอลกอฮอล์ อาหาร การส่งเสริมกิจกรรมทางกาย เป็นต้น

กลุ่มโรคไม่ติดต่อเรื้อรัง (NCDs) ไม่ได้เกิดจากเชื้อโรคและไม่สามารถแพร่กระจายจากคนสู่คนได้ แต่เป็นโรคที่เกิดจากนิสัยหรือพฤติกรรมในการดำเนินชีวิต ซึ่งจะมีการดำเนินโรคอย่างช้าๆ ค่อยๆ สะสมอาการอย่างต่อเนื่อง และเมื่อมีอาการของโรคแล้วมักจะเกิดการเรื้อรังของโรคด้วยกลุ่มโรค NCDs ที่สำคัญได้แก่ โรคทางระบบหัวใจและหลอดเลือด โรคหลอดเลือดสมอง โรคเบาหวาน โรคมะเร็งต่างๆ โรคระบบทางเดินหายใจเรื้อรัง เช่น โรคปอดอุดกั้นเรื้อรัง ถุงลมโป่งพอง โรคไตเรื้อรัง โรคอ้วนลงพุง โรคตับแข็ง และโรคสมองเสื่อม

NCDs นับเป็นวิกฤตที่ต้องแก้ไขอย่างเร่งด่วนทั้งระดับประเทศและนานาชาติ ในแต่ละปีทั่วโลกมีผู้เสียชีวิตก่อนวัยอันควรมากถึง 16 ล้านคนจากโรคหัวใจ ปอด โรคหลอดเลือดในสมอง โรคมะเร็ง และโรคเบาหวาน ร้อยละ 80 มาจากประชากรในประเทศที่มีรายได้น้อยถึงปานกลาง จึงเป็นที่มาของการกำหนดเป้าหมายการพัฒนาที่ยั่งยืนขององค์การสหประชาชาติ (SDG) เพื่อลดอัตราการเสียชีวิตให้ได้ 1 ใน 3 ภายในปี 2573 การป้องกันและควบคุม NCDs ต้องอาศัยการมีส่วนร่วมของทุกภาคส่วน ทั้งหน่วยงานภาครัฐ เอกชน ประชาชน โดยเฉพาะหน่วยงานท้องถิ่นที่อยู่ใกล้ชิดประชาชน เพื่อความยั่งยืนของระบบสุขภาพ

ปัจจุบันประเทศไทยพบว่าอัตราการเสียชีวิตของประชากร 3 ใน 4 มีสาเหตุมาจากโรค NCDs เช่น โรคเบาหวาน ความดันโลหิตสูง โรคหัวใจและหลอดเลือด โรคดังกล่าวไม่ได้มีสาเหตุมาจากการติดเชื้อโรค แต่เป็นผลจากการมีพฤติกรรมในการดำเนินชีวิตที่ไม่เหมาะสม เช่น ดื่มเหล้า สูบบุหรี่ ขาดการออกกำลังกาย ทานอาหารหวาน มัน เค็มมาก พักผ่อนน้อย และมีความเครียด ส่งผลให้ความดันเลือดสูง น้ำตาลในเลือดสูง ไขมันในเลือดสูงขึ้น น้ำหนักตัวเกินจนกระทั่งอ้วน ส่งผลให้เกิดโรคไม่ติดต่อตามมา แพทย์แนะนำว่าโรค NCDs สามารถป้องกันได้ง่ายๆ ด้วยหลัก 3 อ. 2 ส. ดังนี้ อ.ที่ 1 อาหาร ทานอาหารแต่พอดีงดทานอาหารหวาน มัน เค็ม ควบคุมผักหรือผลไม้ในอาหารทุกมื้อ อ.ที่ 2 คือออกกำลังกายสม่ำเสมอ วันละครึ่งชั่วโมง สัปดาห์ละ 5 วัน อ.ที่ 3 คืออารมณ์ ทำจิตใจให้แจ่มใส พักผ่อนให้เพียงพอ ส.ที่ 1 คือไม่สูบบุหรี่ และ ส.ที่ 2 คือลดการดื่มสุรา เบียร์ และเครื่องดื่มมีน้ำตาล

สส. ได้รางวัล No Tobacco Day คบเชิดชูเกียรติรรมาภบา

วันที่ 31 พฤษภาคม 2560 พระเจ้าวรวงศ์เธอ พระองค์เจ้าโสมสวลี พระวรราชทานิตตามาตุ เสด็จ ณ ศูนย์การค้า พิวเจอร์พาร์ค อ.ธัญบุรี จ.ปทุมธานี ทรงเปิดงาน “วันงดสูบบุหรี่โลก ประจำปี 2560” จัดโดย กระทรวงสาธารณสุข ร่วมกับหน่วยงานทั้งภาครัฐ และเอกชน โดยในปี 2560 องค์การอนามัยโลกได้กำหนดประเด็นรณรงค์ว่า “Tobacco - a threat to development” หรือ “บุหรี่: ตัวร้ายทำลายการพัฒนา” เพื่อแสดงความห่วงใยประชาชนการปกป้องการคุกคามจากภัยยาสูบ ในโอกาสนี้ พระองค์เจ้าโสมสวลีฯ ได้ประทานรางวัลขององค์การอนามัยโลก คือ World No Tobacco Day Award 2017 แก่ ดร.สุปรีดา อุดุลยานนท์ ผู้จัดการกองทุนสนับสนุนการสร้างเสริมสุขภาพ (สสส.) ซึ่งมีบทบาทสำคัญในการผลักดัน และสนับสนุนการสร้างเครือข่ายเพื่อการดำเนินงานควบคุมการบริโภคยาสูบ การสร้างสุขภาพที่ดี รวมถึงลดปัจจัยเสี่ยงหลักจากโรคที่เกิดจากการเสพยาสูบ โดยรางวัลดังกล่าว องค์การอนามัยโลกจะมอบให้แก่บุคคลที่อุทิศตนดำเนินกิจกรรมส่งเสริมสนับสนุนการควบคุมการบริโภคยาสูบอย่างเข้มแข็งและมีประสิทธิภาพ ดร.สุปรีดา อุดุลยานนท์ ได้ทำงานตามยุทธศาสตร์ไตรพลังในการควบคุมปัญหายาสูบ คือ 1. สนับสนุนการพัฒนานโยบายตามแผนยุทธศาสตร์การควบคุมยาสูบแห่งชาติ 2. สนับสนุนการสร้างองค์ความรู้การควบคุมการบริโภคยาสูบ จากระดับองค์กรสู่ชุมชน เพื่อนำไปสู่การปฏิบัติส่งเสริมตนให้มีสุขภาพที่ดี ไม่ริ เริ่ม ลองการบริโภคยาสูบ และ 3. สนับสนุนการขับเคลื่อนสังคม โดยการสร้างเครือข่ายการดำเนินงานควบคุมการบริโภคยาสูบ เพื่อลดปัญหาและป้องกันผลกระทบจากบุหรี่ให้มีประสิทธิภาพมากขึ้น ผลจากการทำงานอย่างเข้มข้นของเครือข่ายต่างๆ ตลอดหลายปีที่ผ่านมา ส่งผลให้อัตราการสูบบุหรี่ของประชากรไทยลดลงจาก ร้อยละ 25.7 ในปี 2544 อยู่ที่ต่ำกว่า ร้อยละ 20 ในปี 2558

นอกจากรางวัลของผู้บริหาร สสส. แล้ว สสส. ยังได้รับประกาศนียบัตรเชิดชูเกียรติจาก พล.อ.ประยุทธ์ จันทร์โอชา นายกรัฐมนตรีในปี 2560 เนื่องจากได้รับคะแนนประเมินคุณธรรมและความโปร่งใสการดำเนินงานของหน่วยงานภาครัฐ (Integrity and Transparency Assessment – ITA) ประจำปีงบประมาณ 2559 โดยสำนักงานคณะกรรมการป้องกันและปราบปรามการทุจริตในภาครัฐ (ป.ป.ท.) ในระดับสูงมาก โดยได้รับคะแนน 81.41 ในการนี้ ป.ป.ท. ได้ประเมินองค์กรของรัฐว่าสองร้อยแห่งใน 5 ประเด็นหลัก คือ ความโปร่งใส ความพร้อมรับผิด ความปลอดภัยจากการทุจริตในการปฏิบัติงาน วัฒนธรรมคุณธรรมในองค์กร และคุณธรรมการทำงานในหน่วยงาน โดยประเมินจากหลักฐานการดำเนินงาน และสัมฤทธิ์ผลประเมินจากผู้เกี่ยวข้อง อาทิ ภาคราชการ ซึ่ง สสส. เป็นหนึ่งในองค์กรที่ได้รับเกียรติบัตรองค์กรที่มีผลคะแนนอยู่ในระดับสูงมาก

นอกจากนี้ผลการประเมินการดำเนินงานของ สสส. จากคณะกรรมการประเมินผล ซึ่งได้รับการแต่งตั้งจากคณะรัฐมนตรีตามข้อเสนอจากกระทรวงการคลัง ประจำปีงบประมาณ 2559 ตามกรอบชีวิตองค์กร 5 ด้าน ได้แก่ ผลสัมฤทธิ์ ผู้มีส่วนได้ส่วนเสีย การเงิน การปฏิบัติการ และทุนหมุนเวียน ยังรายงานไว้ว่า สสส. ได้คะแนนผลการดำเนินงาน 4.56 คะแนน จากคะแนนเต็ม 5 คะแนนซึ่งสูงขึ้นไปกว่าปีที่ผ่านมา รศ.ดร. วรากรณ์ สามโกเศศ ประธานคณะกรรมการประเมินผลฯ กล่าวว่า ผลการดำเนินงานในภาพรวมขององค์กรปี 2559 เพิ่มขึ้นจากปี 2558 เกือบทุกด้าน โดยมีข้อเสนอแนะเพิ่มเติม อาทิ การพัฒนาระบบฐานข้อมูลสุขภาพ การบูรณาการด้านเป้าหมาย ภาคร กลุ่มผู้รับประโยชน์ การประเมินผลความคุ้มค่าระดับแผนงาน/โครงการ เพื่อให้สังคมเข้าใจบทบาทและการดำเนินงานของ สสส.

